

KINH CON ĐƯỜNG TU HÀNH

QUYỂN 3

Phẩm 9: KHUYẾN Ý

–Theo phương pháp tu hành, thì dùng cách gì để tự định tĩnh tâm mình?

Tôi đã từng nghe:

Ngày xưa có một vị quốc vương muốn tuyển chọn một người thông minh trong nước để làm phụ thần. Bấy giờ, nhà vua tạm bày ra vô lượng cách thức khéo léo, tuyển chọn được một người thông minh quảng bác, ý chí rộng lớn, cao nhã, oai dũng nhưng không hung bạo, danh đức đầy đủ. Nhà vua muốn thử người này để biết như thế nào, cho nên dùng trọng tội gán ghép ông ta, ra lệnh cho sứ thần đứng đầy dầu trong bát, khiến ông ta bưng từ cửa phía Bắc đi về cửa phía Nam, cách thành hai mươi dặm, có khu vườn tên là Điều hỷ, bưng qua nơi ấy. Nếu người bưng dầu mà làm rơi một giọt thì chém đầu, khỏi cần râu hỏi.

Bài tụng rằng:

*Giả sử người ấy đến vườn Hỷ
Theo lời ta dặn chẳng đổ dầu
Nên kính người ấy như thân ta
Giữa đường đổ dầu thì chém đầu.*

Lúc này, quần thần nhận lệnh nghiêm trọng của vua, đổ đầy dầu vào bát, giao cho người kia, người kia hai tay bưng bát dầu mà lòng vô cùng lo lắng, tự nghĩ: “Dầu đầy bát, mà thành ấp lại đông người qua lại, xe, ngựa, người xem đầy đường. Ví như nước lặng yên mà có gió thổi thì nước nổi sóng.” Người cũng như vậy, tâm chẳng an ổn. Rồi lại tự nghĩ: “Không một ai khuyên ta cố gắng và bảo ta đừng sợ hãi! Dầu trong bát ấy, chỉ bưng đi bảy bước thôi, còn chẳng thể tới được, huống là khoảng đường như thế.” Người này lo lắng, chẳng biết trông cậy vào đâu, ôm lòng sợ hãi.

Bài tụng rằng:

*Thấy người voi, ngựa và xe cộ
Gió lớn thổi nước, tâm như thế
Lòng ôm sợ hãi chẳng đến được
Đâu thể làm xong sự việc này.*

Người ấy lại nghĩ: “Nay ta chắc chết, chẳng còn nghi ngờ gì nữa! Nhưng nếu có thể bưng bát, khiến dầu không đổ, đến được vườn kia thì bấy giờ mới thoát chết.” Phải thực hiện cách này: “Nếu thấy điều phải, điều quấy mà tâm chẳng động, chỉ nghĩ đến bát dầu, ý chí chẳng duyên vào việc gì khác, nhiên hậu mới đến đích.” Khi ấy, người kia bình tĩnh từ từ bước đi. Lúc đó, quần thần, quân lính và người xem vô số trăm ngàn đi theo xem, như mây vây vũ bao quanh Thái sơn.

Bài tụng rằng:

*Người kia ôm bát tâm cương quyết
Dọc đường thấy biết bao người xem
Dân chúng vây quanh kéo đi theo*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Ví như sông biển nổi mây lớn.

Khi người ấy đang bưng bát, tiếng đồn vang xa đâu cũng nghe, vô số người tập trung đến, họ đều nói: “Nhìn y phục, hình thể, cử động của người này nhất định phải là tử tù.” Tin tức về người này truyền đến gia đình, cha mẹ, họ hàng đều nghe, tất cả cùng chạy tới, đến chỗ người con kia, kêu gào, khóc la bi thảm. Nhưng người ấy chú tâm, chẳng ngoái nhìn cha mẹ, anh em, vợ con và thân quyến, tâm chỉ gắn vào bát dầu, không móng khởi ý niệm nào khác.

Bài tụng rằng:

*Con cái gào khóc lệ như suối
Kể lẽ lắm điều gọi kêu cha
Tâm ôm sợ sệt chẳng biết ai
Chuyên tinh, giữ ý mà bưng bát.*

Đám đông bàn tán, bảo nhau réo gọi, ba lần như thế. Khi ấy, người trong cả nước đều tập trung đến, người xem quá nhiều kêu réo chấn động, đuổi chạy theo nhau, giẫm đất bụi nổi, san sát nối tiếp, không có khoảng hở. Người ấy chú tâm, chẳng nhìn nơi đám đông.

Bài tụng rằng:

*Mọi người kêu réo mãi không thôi
Trước sau nối tiếp không khoảng hở
Nhưng người bưng dầu chẳng nhìn thấy
Như sấm trời mưa, không hại gì.*

Người xem lại nói: “Có người con gái đi đến, đoan trang, sắc diện rạng rỡ, cả nước không ai bằng, như mặt trăng tròn đầy độc sáng giữa các vì sao, tươi tắn như hoa sen, đang đi trên đường lớn. Vóc dáng cao sang, phong thái hơn người, giống như ngọc nữ, lại tựa như hoàng hậu của vua trời Đao-lợi, tự là Hộ Lợi, đoan trang hết mực, chư Thiên và loài người ai cũng kính trọng. Nay ở đây, người con gái này cũng rực rỡ như vậy, có khả năng biểu diễn tám loại vũ khúc, âm thanh trong trẻo êm ái, người nghe đều hoan hỷ.”

Bài tụng rằng:

*Cử chỉ thì thông dong
Ca múa chẳng lối nhịp
Tâm luôn luôn vui vẻ
Làm cảm động mọi người.
Xướng ca tiếng thương cảm
Thân hình thì uyển chuyển
Chẳng mau cũng chẳng chậm
Y phục luôn tề chỉnh.
Bảy loại âm vi diệu
Thuật lại có năm mươi
Ba nghiệp đều thanh tịnh
Tiết cung, thương hòa hợp.
Thân từ đầu đến chân
Trang nghiêm anh lạc báu
Nói năng thì êm dịu
Giống như cam lồ rơi.*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bấy giờ, người ấy nhất tâm bưng bát, chí chẳng lay động, cũng chẳng nhìn ai. Người xem đều nói: “Thà hôm nay được nhìn dung nhan người con gái kia thì chết đi cũng chẳng ân hận, hơn là sống lâu mà chẳng được thấy.” Người ấy tuy nghe lời này nhưng vẫn chuyên chú bưng bát, chẳng để ý đến.

Bài tụng rằng:

*Khéo léo và thông dong
Nhảy múa rất tuyệt vời
Tất cả người ham thích
Ví như vợ của ma.
Làm động người lìa dục
Huống gì kẻ phàm phu
Đi đến bên người ấy
Bưng bát tâm chẳng chuyển.*

Ngay lúc ấy, có con voi say to lớn chạy xông vào đường lớn. Mọi người bảo nhau: “Voi say đến, nó giày đạp chúng ta chết tức khắc. Đây là loài yêu mị hóa làm hình voi gây nhiều nguy hại, chẳng chừa một ai”, thân hình nó lở loét, da dẻ sần sùi, từ đuôi vể to lớn, chất độc chảy xuống, lưỡi đỏ như máu, bụng sệ sát đất, miệng môi trệ xéch, bước đi nghinh ngang, không gì câu thúc, thân dính máu người, ngang nhiên tự tác, không gì trở ngại, giống như nhà vua; nhìn xa như quả núi, tiếng gầm rền vang như tiếng sấm cất cao vởi lên một cách giận dữ.

Bài tụng rằng:

*Voi lớn sức mạnh thật khó đương
Thân có máu chảy như suối nguồn
Giày đất bụi tung, vởi giờ cao
Như muốn làm hại hết mọi người.*

Như vậy, voi ấy khủng bố những người xem, khiến họ chạy tứ tán, phá tan binh lính, các voi khác chạy hết. Tất cả người trông thấy đều muốn hại cho nó chết nên chặt cây to giăng ra, tuy bị đụng cây đau đớn nhưng nó chẳng sợ gì.

Bài tụng rằng:

*Phá người và đàn voi
Làm người sợ hoặc chết
Phá hại các nhà cửa
Bươn chạy chẳng sợ gì.
Tiếng đồn lan xa gần
Tính khí rất hung hăng
Ngang tàng không kiềm thúc
Chẳng mong gì cao xa.*

Bấy giờ, các nhà buôn bán, quán xá ở ngã tư đường, chợ búa, xóm làng đều sợ hãi thu dọn hàng hóa đậy cất, đóng cửa; sợ nhà cửa bị đập phá sập, mọi người đều chạy tránh. Lại có thợ giết voi, nhưng cũng không có ai chế ngự được, nó lại càng nổi sân giẫm đạp các loài voi, ngựa, trâu, dê, heo, bò, xéo nát các cỗ xe, vung vởi tứ tung.

Bài tụng rằng:

*Các nơi quán xá đều đậy cất
Hại người, súc vật, giẫm nát xe*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Thấy việc như vậy đóng nhà cửa
Tan hoang như cướp phá bản doanh.*

Hoặc có người chứng kiến, chấn động sợ hãi chẳng dám rục rịch. Hoặc có người kêu oán than thở, khóc lóc. Lại có kẻ hôn mê chẳng biết. Có người chưa kịp mặc áo, bỏ chạy. Có kẻ mê lầm chẳng biết đông tây. Lại có kẻ chạy nhanh như gió thổi mây chẳng biết đến đâu. Trong đó có kẻ sợ quá nằm áp bụng sát đất. Lại có kẻ cùng quần lấp tên vào cung toan bắn, hoặc cầm đao nhọn muốn đâm, trong đó có người thất sắc, hoảng hốt, nói xàm. Hoặc có kẻ giận dữ mắt đỏ kè. Lại có người đứng chỗ vắng, từ xa nhìn lại vui vẻ. Tuy có người cầm binh trượng nhưng chẳng thể thi thố gì được.

Bài tụng rằng:

*Với việc này mê sợ
Cũng có kẻ thương khóc
Kinh hãi, chẳng gì ngăn
Lại có người cầm gậy.
Kẻ sợ sệt nằm xuống
Người xa chẳng tự biết
Kẻ gặp vậy chẳng yên
Đều do thấy voi say.*

Khi ấy, có người biết chú thuật thuần hóa voi, tâm tự nghĩ: ta đã tự học phương pháp điều khiển voi, cách thức hay, dỡ gồm có tám trăm thứ, ta xem voi này hầu như không có cách nào trong ấy. Ta nay phải quán sát kỹ xem nó phát xuất từ chủng loại nào? Loại thượng có bốn, hay là loại trung, loại hạ? Do quán sát mà biết được, liền cất cao giọng trì tụng thần chú.

Bài tụng rằng:

*Thiên vương trao kim cương
Ta có lời vi diệu
Trừ được mọi cao ngạo
Ốm yếu khiến khỏe mạnh.*

Ngay lúc đó, người kia cất tiếng nói: “Các người sáng suốt, không có tự tại, cũng không nổi nóng, trừ bỏ ân ái, vâng làm theo pháp, tu hành thành tín, đạt đến mục đích. Hãy bỏ mọi cao ngạo, để tâm an ổn.” Rồi nói hai bài kệ này của Tiên thánh xưa.

*Dâm dật và nô si
Ba thứ phá đời này
Thành đạo, hết các cấu
Nhiệt nào được tiêu trừ
Dùng pháp chí thành kia.
Tu hành cũng như thế
Cốt là xin Tượng vương
Trừ hoặc bỏ cuồng ngông.*

Voi nghe lời giáo huấn chính đáng này liền bỏ tự tại, tự hàng phục tâm, thuận theo lẽ phải, đi trở về chuồng, chẳng còn nhiều hại, phạm đến mọi người. Người bưng bát kia chẳng hay voi đến cũng chẳng biết voi đi. Vì sao? Vì chú tâm, sợ chết, nên không còn nghĩ gì khác.

Bài tụng rằng:

*Thấy voi như mưa dữ
Nhưng tâm chưa từng loạn
Mưa ấy tuy đã dứt
Bầu trời vẫn chẳng sáng.
Người ấy cũng như vậy
Chẳng biết voi đến, về
Trụ tâm, bưng bát dầu
Như cát báu chẳng quên.*

Lúc ấy, người xem, vì bị quấy nhiễu chạy tứ tán khắp nơi, nên trong thành phát hỏa thiêu đốt các cung điện và nhiều nhà báu, lầu gác, đài cao, hiện ra ánh sáng rực rỡ kỳ lạ, lần lượt tiếp nối giống như ngọn núi lớn, không có gì là chẳng thấy, khói tỏa cùng khắp, lửa vẫn bùng cháy.

Bài tụng rằng:

*Thành ấy giàu sang, rất đẹp đẽ
Cung điện, nhà cửa thật nguy nga
Nhưng khói xông tỏa khắp mọi nơi
Lửa cháy như người muốn tự đốt.*

Khi lửa cháy thành thì các loài ong đều phóng ra nọc độc chích người. Người xem bị đau nhức, kinh hãi bỏ chạy, trai gái già trẻ, sắc diện biến thành xấu xí, đầu rối, mình trần, đồ trang sức quý giá rơi mất, bị khói xông nên chảy nước mắt; thấy ánh lửa từ xa, trong lòng sợ sệt, chẳng biết chạy đến đâu, kêu nhau ơi ới; cha con, anh em, vợ chồng, nô tỳ dặn nhau tránh lửa, tránh nước, chớ rơi xuống bùn, mới được an ổn.

Bài tụng rằng:

*Trong lòng lo rầu, chẳng tự biết
Nhà cửa, thân tộc và nô tỳ
Cỡi các voi ngựa, buồn rầu chạy
Nói có lửa lớn, nên tránh đi.*

Bấy giờ, quan binh đến dập lửa. Người ấy chuyên chú nhất tâm bưng bát, không rơi một giọt, chẳng biết khi lửa bốc cháy và tàn lụi. Vì sao? Vì giữ tâm chuyên ý, không nghĩ gì khác.

Bài tụng rằng:

*Có số đông mê hoặc
Như chim gặp lửa bay
Lửa ấy đốt điện nhà
Khói xông như mây cuộn.
Đầu rối và kinh sợ
Bỏ chạy tránh khỏi lửa
Chú tâm vào bát dầu
Chẳng hay lửa cháy tàn.*

Cùng lúc, năm sắc mây nổi lên, trời sấm chớp lớn.

Bài tụng rằng:

*Đã nổi mù lớn, mưa trái thời
Gió dậy thổi mây khiến mù mịt
Không trung khắp chỗ trời tăm tối*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Giống bầy voi dữ, mây cũng vậy.

Rồi cuồng phong nổi dậy, thổi đất tung bụi, cát sỏi ngói đá chận ngăn khắp nẻo đi, cây ngã, cành gãy hoa quả rơi rụng.

Bài tụng rằng:

*Gió nổi dậy, tung bụi khắp nơi
Mây đen ùn kéo giăng cùng khắp
Gió mạnh sập tối, chẳng thấy nhau
Sấm chớp giáng xuống, ai cũng kinh.*

Lúc này, mây lớn tóe sáng, sấm sét giáng xuống. Loài khổng tước đều kêu, trời liền trút mưa đá. Tuy có biến động này nhưng người kia cũng chẳng nghe. Vì sao? Vì chỉ nghĩ đến bát dầu.

Bài tụng rằng:

*Khi voi ấy bươn chạy
Giống như mây lớn nổi
Mưa đá tắt gió lớn
Trốc cây làm hư nhà.
Người ấy đều chẳng thấy
Lành, dữ nào có hay
Chẳng biết gió, mây khởi
Chỉ quán chén dầu đầy.*

Bấy giờ, người ấy bưng bát dầu đầy đến khu vườn kia, không rơi một giọt. Binh lính, sứ thần đều trở về cung vua, tâu bày đầy đủ với vua về các tai nạn, và người bưng bát chuyên tâm không động, đã về đến khu vườn, không rơi một giọt. Vua nghe tâu khen rằng: “Người này khó sánh kịp, là người hùng trong loài người, chẳng ngoài nhìn thân thuộc và ngọc nữ, chẳng nao núng trước họa hoạn, voi dữ, nước lửa, điện chớp, sấm sét. Ta đây nghe tiếng sấm còn kinh ngạc, sợ hãi, tuy có người tâu trình nhưng chẳng tỉnh. Hoặc có người bị phân tán tâm thần mà chết. Hoặc có người nữ đang khỏe mà bị hư thai, người này là chỗ dựa của muôn dân nhưng chẳng ai biết, tuy là gặp các nạn, nhưng tâm chẳng động, con người như vậy, không có việc gì là chẳng làm được. Tâm vững chắc như thế, không bao giờ sợ nạn. Vua địa ngục tra khảo có thể ăn kim cương.” Nhà vua hoan hỷ, lập làm đại thần.

Bài tụng rằng:

*Thấy thân tộc khóc lóc
Và voi say quây phá
Tuy gặp các nạn sợ
Nhưng tâm chẳng lay động.
Vua thấy người kiên định
Không lay chuyển như thế
Nên thân ái, kính trọng
Lập lên làm đại thần.*

Do tâm của vị chánh sĩ ấy kiên cố, dù gặp các việc tốt xấu và các tai nạn khủng khiếp, tâm chỉ chẳng chuyển di, nên được thoát tội chết, lại được giàu sang, trường thọ. Người tu hành chế ngự tâm cũng như vậy, tuy có các họa hoạn và dâm, nộ, si đến nhiều loạn các căn nhưng luôn giữ tâm chẳng theo, nhiếp ý làm đầu, quán sát trong thân thể

mình và bên ngoài thân thể người, pháp của tâm thọ cũng lại như vậy.

Bài tụng rằng:

*Như người bưng bát mật
Chẳng động không rơi đổ
Tuệ mâu ý như biển
Chuyên tâm bưng bát dầu.
Nếu người muốn học đạo
Phải giữ tâm như thế
Tâm chứa các đức sáng
Trừ hết tất cả tội.
Sắc dục có bao nhiêu
Tái khởi ở nộ si
Có chí, chẳng phóng dật
Tĩnh lặng để tự chế.
Thân người có bệnh tật
Dùng thuốc để chữa lành
Tâm bệnh cũng như thế
Bốn Ý chỉ nhằm trừ.*

Người tâm kiên cường, năng lực ý chí như vậy, thì dùng móng tay phá được núi tuyết, dùng cọng hoa sen đâm thủng núi vàng, dùng cửa sắt cửa đứt núi báu Tu-di. Còn người không có lòng tin thì không thể hăng hái tiến lên được; ôm lòng dua nịnh, phóng túng thất niệm thì tuy sống lâu trên đời, nhưng chẳng bao giờ có thể đoạn trừ được cấu bần dâm, nộ, si! Người có tín, tinh tấn, chất trực, trí tuệ thì tâm họ kiên cường, cũng có khả năng thổi núi lay động, huống gì là trừ được dâm, nộ, si. Cho nên người tu hành muốn hoàn thành đạo đức thì dùng tín, tinh tấn, trí tuệ, chất trực điều phục tâm mình một cách chuyên nhất, ngay trong lúc tu hành.

Bài tụng rằng:

*Chất trực tín, tinh tấn
Trí tuệ, không dua nịnh
Là năm căn trừ tội
Lìa vô số tâm uế.
Hiểu rõ vô lượng kinh
Tự biết là Phật dạy
Chỉ lấy lời cốt yếu
Phân biệt nghĩa vô lượng.*

M